

“จีนออกมาตรการกำกับดูแลข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมที่รัฐเป็นเจ้าของ”

เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙ สำนักงานบริหารมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติจีนได้ออกประกาศเรื่อง “มาตรการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรมที่รัฐเป็นเจ้าของ” โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- **บทบัญญัติทั่วไป** - กำหนดให้ข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมที่รัฐเป็นเจ้าของเป็นทรัพยากรพื้นฐานและทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ ตั้งแต่การเก็บรวบรวมจนถึงการให้บริการ โดยเน้นการกำหนดสิทธิในข้อมูล การเปิดใช้ และใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบ
- **การเก็บรวบรวมข้อมูล** - กำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเก็บรวบรวมข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรม โดยสามารถดำเนินการเองหรือว่าจ้างหน่วยงานภายนอกภายใต้การตรวจสอบคุณสมบัติ และมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างรอบคอบ
- **การประมวลผลข้อมูล** - ต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางเทคนิค มีมาตรการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล และตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อป้องกันการรั่วไหลและการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต
- **การจัดเก็บข้อมูล** - กำหนดให้หน่วยงานที่ดูแลมรดกทางวัฒนธรรมมีระบบและบุคลากรเฉพาะด้าน สำหรับจัดเก็บและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล พร้อมสำรองข้อมูลไว้ในศูนย์จัดเก็บข้อมูลระดับชาติ หรือภูมิภาค
- **การส่งข้อมูล** - กำหนดให้ส่งข้อมูลผ่านระบบออนไลน์หรือแพลตฟอร์มที่มีมาตรฐานความปลอดภัยเป็นหลัก
- **การลงทะเบียนข้อมูล** - จัดตั้งระบบลงทะเบียนข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมที่รัฐเป็นเจ้าของอย่างเป็นมาตรฐาน
- **บริการข้อมูล** - กำหนดให้เปิดใช้เฉพาะข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลและมีคุณภาพ เชื่อถือได้ไม่เป็นความลับ ไม่กระทบความมั่นคง และมีสิทธิในข้อมูลชัดเจน ๓ รูปแบบ ได้แก่ การเปิดเผยต่อสาธารณะ การใช้เพื่อการวิจัย และการศึกษา และการใช้เชิงพาณิชย์
- **การกำกับดูแลและความรับผิดชอบ** - กำหนดให้ผู้จัดการและผู้ใช้ข้อมูลรับผิดชอบต่อความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องพร้อมจัดให้มีกลไกประเมินความเสี่ยง ติดตาม ตรวจสอบ และแจ้งเตือนตั้งแต่ระดับส่วนกลางถึงท้องถิ่น

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๙ สื่อ Global Times ของจีนเผยแพร่บทความเกี่ยวกับการออกประกาศฯ และความพยายามของจีนในการพัฒนากรอบบริหารจัดการข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้วิสาหกิจที่ดำเนินการเชิงพาณิชย์สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์และต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้ ภายใต้การเจรจาเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมกับองค์กรที่ทำหน้าที่บริหารจัดการข้อมูล พร้อมกับอ้างอิงข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่เกี่ยวข้องของจีน ดังนี้

๑) อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการศึกษา ภายใต้ National Cultural Heritage Administration (NCHA) ระบุว่า “เรากำลังสร้างระบบที่ข้อมูลเป็นสิ่งที่ควบคุม และวัดเชิงปริมาณได้” พร้อมกับยกตัวอย่างความสำเร็จของเกมส์และละครที่ได้นำข้อมูลทางวัฒนธรรมที่ทาง การไปสร้างนวัตกรรมทางวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยมทั้งในจีนและต่างประเทศ จนส่งผลให้การท่องเที่ยว ตามสถานที่สำคัญที่ปรากฏในเกมส์และความสนใจในประวัติศาสตร์ของจีนที่ปรากฏในเนื้อเรื่องของละคร เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นเหตุผลที่จีนจำเป็นต้องมีช่องทางที่เป็นทางการสำหรับการนำข้อมูลจาก “ห้องนิรภัยของพิพิธภัณฑ์ไปสู่เศรษฐกิจ สร้างสรรค์” ตามเงื่อนไขในสาระสำคัญของมาตรการจัดการข้อมูล เกี่ยวกับทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรมที่รัฐเป็นเจ้าของ ดังนี้

(๑) กำหนดกลไกการเปิดเผยข้อมูลแบบแบ่งระดับ โดยจำแนกลักษณะของการนำข้อมูลไปใช้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ ใช้เพื่อการศึกษาวิจัยโดยไม่แสวงหากำไร และใช้เพื่อประโยชน์ ในเชิงพาณิชย์

(๒) ข้อมูลดิบที่เกี่ยวข้องจะได้รับการจัดเก็บในระบบของรัฐที่มีการรักษาความปลอดภัยโดยไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ ทั้งนี้ ในส่วนของข้อมูลที่เปิดเผยจะเป็นเพียงเฉพาะข้อมูลที่ผ่านการจัดมาตรฐาน ปกปิด หรือลดทอนส่วนที่อ่อนไหว ไม่เป็นความลับ และมีการกำหนดสิทธิความเป็นเจ้าของข้อมูลเท่านั้น

(๓) ในกิจกรรมเชิงพาณิชย์ (เช่น การสร้างภาพยนตร์ การโฆษณา การออกแบบของที่ระลึก การพัฒนาเกมส์) หน่วยงานรับผิดชอบข้อมูลต้องเจรจาขอบเขตและค่าธรรมเนียมเป็นรายกรณี และส่งเสริมให้ ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ได้รับสิทธิลำดับต้นในการเข้าถึงบริการ ข้อมูลที่เกิดจากผลการดำเนินงานดังกล่าว

(๔) สำหรับสาธารณชนประโยชน์ กำหนดให้สถาบันทางวัฒนธรรมเผยแพร่ภาพโบราณวัตถุ นิทรรศการดิจิทัล และทรัพยากรทางวัฒนธรรมผ่านแพลตฟอร์มทางการ เพื่อให้บริการแก่ประชาชนแบบ ออนไลน์ได้

๒) นอกจากนี้ NCHA ยังได้เผยแพร่แนวทางสำหรับการปกป้องคุ้มครองโบราณวัตถุ และสถานที่ ทางวัฒนธรรมโดยยึดหลัก “การแทรกแซงให้น้อยที่สุด” เช่น ห้ามทำการบูรณะหรือพัฒนาสถานที่ เกินความจำเป็นหรือนำสถานที่ไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากเกินไป ห้ามก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ขนาดใหญ่พร้อมกำหนดให้การบูรณะต้องรักษาคูณค่าทางประวัติศาสตร์และความดั้งเดิม/เรียบง่าย แทนที่จะมุ่งปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามเพียงอย่างเดียว

ที่มา: รายงานของสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงปักกิ่ง อ้างอิงข้อมูลและบทวิเคราะห์จากสื่อ Global Times ของจีน